

УДК 658.511

Бондаренко Т.Ю.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та державного фінансового контролю
Криворізького економічного інституту
Криворізького національного університету*

Волков Д.П.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку й аудиту підприємницької діяльності
Криворізького економічного інституту
Криворізького національного університету*

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА У РАМКАХ БЮДЖЕТУВАННЯ

FORMATION OF THE MECHANISM OF ASSESSMENT MACHINE-BUILDING ENTERPRISES IN BUDGETING

АНОТАЦІЯ

Аналіз використовуваних методів оцінки результатів діяльності свідчить про відсутність єдиної методики та підходів при оцінюванні операційних бізнес-процесів промислових підприємств. Достовірна оцінка факторів створює на підприємстві ефективний механізм управління ними. З огляду на це, розглянуто відповідний порядок, у якому враховано дослідження основних суттєвих показників, які характеризують результативність операційної діяльності. Встановлено, що використання внутрішньої звітності в оцінці результатів основної операційної діяльності машинобудівних підприємств є об'єктивним, оскільки вона більш оперативна, має суттєвий вплив на динаміку функціонування структурних одиниць підприємства. Управлінська звітність містить інформацію про наявність відхилень від нормативних та планових показників і дає можливість безпосереднього доступу до такої інформації.

Ключові слова: механізм, операційна діяльність, оцінка, стратегія, фактори.

АННОТАЦИЯ

Анализ используемых методов оценки результатов деятельности свидетельствует об отсутствии единой методики и подходов при оценке операционных бизнес-процессов промышленных предприятий. Достоверная оценка факторов создает на предприятии эффективный механизм управления ими. Учитывая это, рассмотрен соответствующий порядок, в котором учтены исследования основных существенных показателей, характеризующих результативность операционной деятельности. Установлено, что использование внутренней отчетности в оценке результатов основной операционной деятельности промышленных предприятий является объективным, поскольку она более оперативная, оказывает существенное влияние на динамику функционирования структурных единиц предприятия. Управленческая отчетность содержит информацию о наличии отклонений от нормативных и плановых показателей и дает возможность непосредственного доступа к такой информации.

Ключевые слова: механизм, операционная деятельность, оценка, стратегия, факторы.

ANNOTATION

The analysis methods used performance evaluation indicates a lack of common methods and approaches in evaluating operational business processes of enterprises. Accurate estimation of the factors creates an effective mechanism for enterprise management. Considering this procedure is considered appropriate, taking into account the basic research material parameters that characterize the efficiency of operations. It was established that the use of internal reporting in assessing the underlying operating engineering companies is objective because

it is more operational, has a significant impact on the dynamics of functioning of structural units of the company. Management reports contain information on the availability and standard deviations from targets and provides direct access to such information.

Keywords: mechanism, operating activities, assessment, strategy, factors.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток менеджменту вимагає суттєвих та важливих кроків в оперативному реагуванні на стрімкі зміни поточного середовища в управлінні фінансовими та матеріальними потоками. Саме тому посилюється актуальність розробки дієвого механізму оцінювання бізнес-процесів машинобудівного підприємства в рамках застосування елементів системи бюджетування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий науковий доробок у дослідженнях системи оцінки результатів діяльності здійснили вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти: Є.В. Мних [11], Н.С. Пласкова [2], Г.В. Савицька [4], І.Б. Садовська [5], М.Г. Чумаченко [3], але при цьому, як правило, поза увагою залишаються певні теоретичні та науково-практичні проблеми структурних компонентів механізму оцінки.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. На сьогоднішній день питання щодо вимог, які пред'являються до механізму оцінки результатів діяльності промислового підприємства за умов бюджетування висвітлено на недостатньому рівні, що і зумовлює актуальність дослідження.

Мета статті полягає у конкретизації та з'ясуванні змісту механізму оцінки результатів діяльності машинобудівного підприємства.

Виклад основного матеріалу. Визнання й оцінка результатів основної операційної діяльності мають відобразитися у комплексному підході до аналізу ключових показників, що відображають ступінь ефективності, з метою вироблення відповідних управлінських рішень

на наступні періоди. До основних параметрів, які створюють підґрунтя для аналітичної оцінки, варто відносити сукупні витрати та доходи від операційної діяльності. Такий вибір не випадковий, оскільки ці показники є оціночними параметрами для кінцевого етапу основної операційної діяльності – реалізації (показник – прибуток (збиток) від реалізації продукції), а також характеризують ступінь прогресивності двох інших складових етапів – заготівлі і виробництва (показник – собівартість продукції).

Проведення оцінки результатів основної операційної діяльності також повинне базуватися на аналізі прогнозів обсягів виробничої діяльності, що є підставою оптимізації доходності машинобудівного підприємства, на основі ключових запитів, що надходять із зовнішнього ринкового середовища [1, с. 296].

Процес ефективного функціонування системи управління потребує якісної інформації про вплив різних чинників на виробництво і збут продукції не тільки для цілей контролю і планування виробничих показників, але і прогнозування розмірів ринку, ринкової частки підприємства, цін і структури реалізації. Оцінка впливу факторів на динаміку витрат, прибутку і рентабельності має бути підготовлена на основі детального вивчення зовнішніх і внутрішніх факторів, як важливих оперативних і стратегічних інструментів управління [2]. Створення адекватної факторної моделі оцінки, використання її для прогнозування господарських ситуацій, якісне інформаційне забезпечення факторного аналізу вже сформованих і майбутніх

результатів основної операційної діяльності машинобудівних підприємств дозволяють приймати своєчасні та обґрунтовані управлінські рішення, мінімізувати негативний вплив зовнішнього і внутрішнього середовища бізнесу. Оскільки на результативність виробництва і реалізації продукції впливає велика кількість різноманітних факторів, в тому числі специфічних для певної галузі, властивих діяльності конкретного підприємства, таким чином і методики, необхідні для їх аналітичного дослідження відрізняються і створюються під конкретне управлінське завдання [2].

Основоположними інструментами для оцінки результатів є застосування класичних методик аналізу сукупних доходів та витрат від операційної діяльності, особливість яких полягає у достатньому рівні універсальності для практичного використання у процедурах дослідження результативності поточної діяльності виробничих підприємств, що викладені в роботах вітчизняних та зарубіжних науковців-аналітиків [3, с. 180; 4, с. 281]. Застосування інструментарію фінансового аналізу в оцінці результатів основної операційної діяльності є обґрунтованим через те, що побудова стратегії та подальший прогноз у розвитку машинобудівних підприємств має базуватися на розрахунках показників фінансового стану та в окремих випадках на емпіричних дослідженнях. Формалізація оціночного процесу дає можливість вчасно скоригувати вплив відповідних чинників у разі структурних змін у внутрішньому середовищі об'єкта оцінки.

Таким чином, порядок оцінки основної операційної діяльності машинобудівних підприємств такий (рис. 1).

Запропонований порядок дозволяє визначити фактичну обґрунтованість витрат на виробництво і реалізацію продукції. Можна стверджувати, що під впливом об'єктивних факторів абсолютна величина витрат, як правило, збільшується в умовах зростання обсягів виробництва, інфляційних процесів, зміни управлінської політики у частині позиціонування, реклами продукції, освоєння її нових видів тощо. Все це може призвести до різкого збільшення витратної складової бізнесу, але наскільки виправдане таке зростання, допоможе переконатися реалізація запропонованих методик аналізу [2].

Рис. 1. Порядок оцінки основної операційної діяльності машинобудівного підприємства

Джерело: розроблено авторами

Для підтвердження обґрунтованості операційних витрат слід виходити зі співвідношення темпу їх зростання і темпу зростання виручки від продажів (доходів, що генеруються операційною діяльністю). Причому темп зростання виручки повинен бути випереджаючим, оскільки витрати будуть виправданими в тому випадку, коли вони покриті за рахунок отриманих доходів. У даному випадку мова йде про витрати на виробництво і реалізацію продукції, без урахування витрат капітального або фінансового характеру [2].

Пропонована методика – важлива складова управлінського аналізу діяльності підприємства у відносно стабільних умовах, при незначних коливаннях ринкового попиту, цін, асортименту продукції, що випускається, структури витрат тощо [2].

Також однією зі складових оцінки результатів діяльності, як стверджує Г.В. Савицька, вважається оцінка рівня безбитковості, яка проводиться з метою подальшого прогнозування обсягів виробництва в умовах гіпердинамічних змін у ринковому середовищі, а також в системі виробничо-господарських процесів [4, с. 354]. Аналіз безбитковості надає можливість спрогнозувати оптимальні функціональні можливості суб'єкта господарювання з урахуванням ринкових запитів на вироблювану продукцію.

Особливе місце в інформаційному середовищі при проведенні оцінки займають бюджети, що складаються на підприємствах ПрАТ «КЗГО» та ПАТ «Констар». Цей вид управлінської документації в агрегованому вигляді містить інформацію про ключові показники діяльності підприємств для управління та коригування реально діючої господарської системи. Безпосередньо технологія бюджетування передбачає створення оптимальних умов для генерування інформаційних потоків на усіх рівнях тактичного та стратегічного менеджменту для прийняття відповідних оперативних коригуючих рішень з метою стійкого позиціонування машинобудівного підприємства.

Враховуючи те, що машинобудівне підприємство являє собою багатofункціональний суб'єкт господарювання, то бюджетування доцільно проводити для кожного окремого напрямку діяльності, кожного структурного підрозділу. Така технологія уможливить оцінку ефективності окремих центрів відповідальності великого промислового підприємства [7].

Отже, спираючись на вищезазначені твердження, управлінську звітність можна розглядати як систему пов'язаних параметричних даних та сформованих індикативних показників, які комплексно описують основні господарські процеси підприємства в цілому та у розрізі окремих центрів відповідальності. Основною її метою виступає забезпечення управлінського персоналу якісною обліковою-аналітичною інформацією, що необхідна для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Змістовні

характеристики такої звітності мають бути визначені безпосередньо керівниками структурних підрозділів, що мають повноваження у сфері прийняття окремих рішень щодо діяльності організації.

Одним із ключових параметрів основної операційної діяльності машинобудівних підприємств є сума сукупних доходів. Основною складовою таких доходів є виручка від реалізації продукції, яку можна розчленувати за допомогою адитивних моделей на кількісні фактори (обсяг виробництва в натуральних одиницях, за основними видами продукції, номенклатурними групами, географічними сегментами тощо) та мультиплікативних – на якісні (ціни, що відповідають обраній кількісній класифікації) [8].

Варто виділити основні завдання при оцінці сукупних доходів від операційної діяльності машинобудівних підприємств:

- оперативний моніторинг процесу реалізації продукції, дотримання планів поставок та отримання прибутку;
- встановлення причинно-наслідкових зв'язків між чинниками, що спричиняють вплив на динаміку поставок та формування фінансових результатів;
- пошук і оцінка можливих резервів зростання обсягів реалізації продукції за рахунок формування більш широкій клієнтської бази та технологічного вдосконалення вироблюваної продукції;
- оцінка ступеню використання можливостей росту обсягів реалізації та подальшої прибутковості;
- розробка моделі використання виявлених резервів [9, с. 257].

Найбільш доцільним вважається проведення аналітичної оцінки прибутку від реалізації продукції як ключового чинника формування дохідної бази машинобудівного підприємства.

Розглядаючи вплив обсягу реалізованої продукції на загальну суму прибутку від реалізації продукції, можна стверджувати, що такий вплив є дуалістичним, тобто зростання кількості більш прибуткової продукції машинобудівного підприємства в асортименті призводить до збільшення прибутків, а у випадку, коли зростає кількість нерентабельної продукції, прибуток суб'єкта господарювання знижується.

Аналогічним до впливу обсягів реалізованої продукції виступає вплив чиннику структури на загальну суму прибутку від реалізації продукції.

Вивчаючи взаємозв'язок собівартості і прибутку, можна відзначити, що ці величини перебувають в обернено пропорційній залежності: зниження собівартості призводить до відповідного зростання суми прибутку від реалізації і навпаки [9, с. 259].

У прямопропорційній залежності до суми прибутку перебуває рівень середньореалізаційних цін: підвищення ціни на продукцію призводить до відповідного зростання прибутку і навпаки.

Надалі вважаємо за доцільне провести аналітичну оцінку впливу чинників на суму прибутку від реалізації продукції, як основного компоненту формування сукупних доходів від операційної діяльності на машинобудівних підприємствах ПрАТ «КЗГО» та ПАТ «Констар». Як інформаційну базу для оцінки та розрахунку впливу чинників на результуючий показник використано дані фінансової звітності та пояснювальних записок до цих звітів вищезазначених підприємств.

Відповідно до методики, викладеної у роботі Є.В. Мниха [11, с. 230], розрахунок впливу факторів на суму прибутку від реалізації буде здійснений з використанням даних підприємств, проведено розрахунок впливу факторів на формування прибутку від реалізації продукції на ПрАТ «КЗГО», результати якого представлені у таблиці 1.

Аналізуючи отримані результати, у контексті стратегічної оцінки основної операційної діяльності, варто зауважити, що керівництву ПрАТ «КЗГО» необхідно дотримуватися раціонального підходу в ході вироблення нормативів на виробництво при плануванні виробничої програми на перспективу.

Така позиція пояснюється тим, що суттєвий негативний вплив на формування прибутку чинить собівартість за окремими видами продукції, а саме: леговане лиття (-58662 тис. грн.), барабан М11-29 (59130,10 тис. грн.), стінка торцева (-20449,02 тис. грн.), колеса натяжні (-10434,44 тис. грн.) та інші. Також слід відзначити значний вплив рівня середньореалізаційних цін на загальне зниження суми прибутку, що свідчить про несприятливі умови формування цінової політики на ПрАТ «КЗГО». Позитив-

на динаміка в збільшенні обсягів реалізованої продукції є сприятливим чинником в розширенні масштабів діяльності підприємства та розширенні матеріально-технічної бази за рахунок додаткових коштів, отриманих у результаті зростання реінвестування прибутку звітного періоду.

Від'ємний вплив собівартості реалізованої продукції на суму прибутку очевидний, оскільки при фактичному випереджуючому зростанні собівартості одиниці вироблюваної продукції перед ціною та при відповідному збільшенні обсягу її реалізації відбувається зменшення обсягу отриманого прибутку, як це і спостерігається на ПрАТ «КЗГО».

У таблиці 2 представлено результати розрахунків за методикою на практичних матеріалах ПАТ «Констар».

Проведена оцінка впливу чинників на прибуток від реалізації на ПАТ «Констар» показала:

1. Спричинений негативний вплив на прибуток від реалізації пов'язаний із коливаннями собівартості реалізованої продукції та рівня цін, яка, у свою чергу, зросла у зв'язку зі значним дорожчанням цін на енергоносії та високою енергоємністю машинобудівного виробництва.

2. Незважаючи на збільшення обсягів реалізованої продукції за деякими асортиментними позиціями і, у свою чергу, виручки від реалізації, вплив чиннику собівартості переважно від'ємний для таких видів продукції як: вуглеводисте лиття (-8847,26 тис. грн), поковки (-4260,96 тис. грн), інерційні грохоти (-3964,38 тис. грн).

3. Варто звернути увагу на ті види продукції, за якими спостерігається негативна динаміка відносно впливу на прибуток: рейки кільцеві,

Таблиця 1

Аналіз впливу факторів на формування прибутку від реалізації машинобудівної продукції на ПрАТ «КЗГО» у 2012–2013 рр., тис. грн

№ з/п	Вид реалізованої продукції	Вплив факторів				Сукупний вплив
		Обсяг реалізації	Структура реалізованої продукції	Собівартість реалізованої продукції	Рівень цін	
1	Лопатка направляюча	25528,41	24771,14	29681,27	-50914,93	29065,89
2	Леговане лиття	35062,06	8536,58	-58662,19	1132,03	-13931,53
3	Колесо зубчате Z66 210СБк	8478,03	5363,92	-10747,28	4081,82	7176,50
4	Вісь опорного колеса	-5194,41	6952,56	19057,36	-6193,10	14622,41
5	Плита 1052001/88С1	1368,36	3468,82	-9131,03	15148,66	10854,82
6	Маховик 351В1	6780,47	5406,49	-715,79	-2961,51	8509,66
7	Дробарка конусна КРД 900/100	9645,61	10044,32	7729,65	-14445,16	12974,42
8	Барабан М11-29	14767,23	2907,32	-59130,10	19937,69	-21517,86
9	Млин шарів МШ 27х36	9960,49	3897,94	5154,14	-12545,79	6466,77
10	Палети кільцевих охолоджувачів	-5100,69	11320,56	17207,73	28524,94	51952,55
11	Шароливарні машини	13275,19	3344,92	-7410,80	-11230,13	-2020,83
12	Колеса натяжні	1309,18	2403,48	-10434,44	13103,73	6381,96
13	Стінка торцева	8514,87	3044,11	-20449,02	3405,75	-5484,28
	Разом	124394,80	91462,17	-97850,50	-12956,00	105050,47

Джерело: розроблено авторами на основі даних ПрАТ «КЗГО»

вуглеводисте лиття, поковки та інші. Особливо актуальною така позиція є тому, що патент на технологічну розробку фонтанної труби для нафтопереробних підприємств в Україні має лише ПАТ «Констар», що робить його ключовим учасником на ринку та дає додаткові конкурентні переваги при ціноутворенні.

Проведена оцінка впливу чинників на формування прибутку від реалізації продукції засвідчила про необхідність застосування зазначеної методики в рамках стратегічної оцінки операційної діяльності машинобудівних підприємств.

Наступною складовою порядку оцінки результатів основної операційної діяльності є аналіз сукупних витрат машинобудівних підприємств на підставі авторської методики, запропонованої у роботі Н.С. Пласковою [2].

З позицій оцінки сукупних витрат підприємств машинобудування доцільним є проведення аналітичного дослідження витратомісткості основної операційної діяльності [2].

Розрахунок показника витратомісткості основної операційної діяльності за окремим видом вироблюваної продукції проводиться за формулою:

Таблиця 2

Аналіз впливу факторів на формування прибутку від реалізації машинобудівної продукції на ПАТ «Констар» у 2012–2013 рр., тис. грн

№ з/п	Вид реалізованої продукції	Вплив факторів				Сукупний вплив
		Обсяг реалізації	Структура реалізованої продукції	Собівартість реалізованої продукції	Рівень цін	
1	Інерційні грохоти	3644,68	3307,42	-3964,38	-1727,64	1260,08
2	Поковки	1987,69	843,23	-4260,96	-1521,23	-2951,27
3	Лопатка 3-х канав. обійми	-60,09	658,22	2170,81	1597,25	4366,20
4	Фонтанна труба	121,16	508,19	-1047,24	681,07	263,18
5	Кільця сталеві цільнокатані	228,41	455,27	-461,98	-284,63	-62,93
6	Кремальєрні шестерні	961,02	969,29	-1027,04	104,38	1007,64
7	Цапфи центральні	370,22	816,36	-1239,24	-667,49	-720,14
8	Рейки кільцьові	971,68	625,63	-3421,40	-863,44	-2687,52
9	Приводні вали в зборі	-803,23	1987,59	7653,99	-1579,37	7258,97
10	Вуглеводисте лиття	3698,06	911,16	-8847,26	-756,46	-4994,50
11	Обжинові машини	-2335,78	2086,12	6032,36	-801,84	4980,86
12	Магнітні сепаратори	-2670,98	2759,03	4225,95	69,88	4383,88
13	Машини для розливу феросплавів	1626,04	373,64	-1827,66	-584,68	-412,66
14	Броня нерухлива діаметром 3 м	-976,14	367,54	2847,61	-206,74	2032,27
Разом		6762,75	16668,70	-3166,44	-6540,94	13724,06

Джерело: розроблено авторами на основі даних ПАТ «Констар»

Таблиця 3

Аналіз витратомісткості основної операційної діяльності на ПрАТ «КЗГО» у 2012–2013 рр.

№ з/п	Вид реалізованої продукції	Змінні витрати на од. прод., тис. грн		Ціна од. прод., тис. грн		Обсяг реалізації, шт.		Витратомісткість	
		2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
1	Лопатка направляюча	11,62	11,35	19,45	17,90	6917	13072	0,60	0,63
2	Леговане лиття	8,14	9,61	13,34	15,57	7949	11583	0,61	0,62
3	Колесо зубчате Z66 210СВк	6,46	7,64	9,94	12,09	5498	8074	0,65	0,63
4	Вісь опорного колеса	5,92	5,72	9,98	9,17	2163	4091	0,60	0,63
5	Плита 1052001/88С1	3,69	5,53	5,69	8,69	6708	7913	0,65	0,64
6	Маховик 351В1	4,01	4,84	6,68	7,44	7214	11307	0,60	0,65
7	Дробарка конусна КРД 900/100	120,02	114,11	184,08	174,82	302	526	0,65	0,65
8	Барaban М11-29	2,84	4,12	4,58	6,59	16057	18407	0,62	0,63
9	Млин шарів МПШ 27х36	46,02	48,35	73,48	76,32	704	1262	0,63	0,63
10	Палети кільцьових охолоджувачів	0,89	1,39	1,45	2,32	39171	41057	0,62	0,60
11	Шароливарні машини	46,05	47,15	74,71	73,49	434	807	0,62	0,64
12	Колеса натяжні	1,01	1,51	1,52	2,58	15684	19031	0,67	0,59
13	Стінка торцева	1,57	1,97	2,68	3,37	14061	17966	0,59	0,59
Разом		-	-	-	-	122862	155096	-	-

Джерело: розроблено авторами на основі даних ПрАТ «КЗГО»

$$V_m = \frac{(Q_{\text{реаліз.}} * VC_{\text{на 1}}) + FC}{Q_{\text{реаліз.}} * P_{\text{реаліз.}}}, \quad (1)$$

де, $Q_{\text{реаліз.}}$ – обсяг реалізації конкретного виду продукції в натуральному виразі;

$VC_{\text{на 1}}$ – змінні витрати в розрахунку на одиницю продукції і-го виду;

$P_{\text{реаліз.}}$ – ціна реалізації одиниці продукції;

FC – сума постійних витрат.

У таблиці 3 наведено результати проведеного аналізу на ПрАТ «КЗГО» з використанням формули 1.

Проведений аналіз витратомісткості основної операційної діяльності ПрАТ «КЗГО» за 2012–2013 роки показав, що середній рівень затрат на 1 грн реалізованої продукції складає 0,62 грн у 2012 році та 0,63 грн у 2013 році.

Незначні зміни у значеннях цього показника зумовлені ефективною політикою планування та нормування у сфері виробничо-господарської діяльності, що відбивається у стійкій тенденції відносно показників ефективності господарювання.

Зазначені показники витратомісткості вказують, що для отримання 1 грн доходу підприємство має витратити 0,62 грн у 2012 році та 0,63 грн у 2013 році. Оцінка сукупних витрат свідчить про достатньо зважений механізм планування витрат на ПрАТ «КЗГО» та створення умов для нівелювання та мінімізації несприятливого впливу зовнішніх чинників на систему ціноутворення на підприємстві.

У таблиці 4 наведено результати проведеного аналізу витратомісткості на ПАТ «Констар».

Результати проведеного аналізу свідчать про значні коливання в значенні досліджуваного показника на ПАТ «Констар» протягом 2012–2013 років. Необхідно відзначити суттєве зниження показника витратомісткості за такими видами продукції, як: лопатка 3-х канавної об'їми, приводні вали в зборі, обжинові машини, магнітні сепаратори, броня нерухлива.

При цьому середній рівень витрат на 1 грн реалізованої продукції складає 0,62 грн у 2012 році та 0,55 грн у 2013 році. Поряд з цим слід акцентувати увагу на зростання величини витрат за такими видами продукції, як: машини для розливу феросплавів (на 0,22), вугледисте лиття (на 0,46), рейки кільцеві (на 0,21). Зокрема, зниження рівня витрат за таким видом продукції, як лопатка 3-х канавної об'їми, пов'язане із впровадженням у виробництво 5-ти координатних обробних центрів, що на 19% скоротило час виготовлення продукції та витрати на її виготовлення.

Висновки і пропозиції. Використання розробленого порядку оцінки основної операційної діяльності довело його дієвість та значущість в умовах практичних даних підприємств ПрАТ «КЗГО» та ПАТ «Констар». Отримані результати дозволяють оцінити поточні результати господарювання та спрогнозувати можливий механізм дій для досягнення запланованих цілей. Особливо цінним є застосування імовірнісних та структурних показників у комплексі запропонованої моделі, які враховують динаміку коливань зовнішніх та внутрішніх чинників впливу на основну операційну діяльність.

Таблиця 4

Аналіз витратомісткості основної операційної діяльності на ПАТ «Констар» у 2012–2013 рр.

№ з/п	Вид реалізованої продукції	Змінні витрати на од. прод., тис. грн		Ціна од. прод., тис. грн		Обсяг реалізації, шт.		Витратомісткість	
		2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
1	Інерційні грохоти	39,67	42,04	79,52	80,76	169	294	0,51	0,52
2	Поковки	4,75	6,02	8,87	9,03	1098	1763	0,55	0,67
3	Лопатка 3-х канав. об'їми	0,65	0,43	0,94	1,36	6217	6903	0,71	0,32
4	Фонтанна труба	1,57	2,36	3,21	4,18	841	1107	0,52	0,59
5	Кільця сталеві цільно-катані	10,05	11,69	16,79	18,09	258	398	0,62	0,66
6	Кремальєрні шестерні	2,17	2,95	5,20	5,77	1094	1469	0,43	0,52
7	Цапфи центральні	5,94	6,76	9,52	9,65	609	939	0,64	0,71
8	Рейки кільцеві	2,97	4,32	5,54	5,73	1493	2203	0,55	0,76
9	Приводні вали в зборі	2,15	0,86	3,23	3,27	2109	3806	0,68	0,27
10	Вугледисте лиття	2,81	7,44	9,62	9,88	861	1392	0,30	0,76
11	Обжинові машини	16,49	6,70	17,52	17,71	257	489	0,96	0,39
12	Магнітні сепаратори	216,51	123,74	250,11	274,57	17	32	0,89	0,46
13	Машини для розливу феросплавів	131,38	236,19	424,13	443,81	9	15	0,33	0,55
14	Броня нерухлива діаметром 3 м	85,95	52,67	94,69	103,98	26	48	0,94	0,53
	Разом	-	-	-	-	15058	20858	-	-

Джерело: розроблено авторами на основі даних ПАТ «Констар»

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гакман А.С. Стратегічний аналіз фінансових результатів у системі комплексної діагностики підприємства / А.С. Гакман // Вісник Чернівецького торгово-економічного університету. – 2009. – № 3. – С. 293-299.
2. Пласкова Н.С. Факторний аналіз результативності операційної діяльності [Електронний ресурс] // Аудит и финансовый анализ. – 2007. – № 2. – Режим доступу : <http://auditfin.com/2007/2/toc.asp>.
3. Економічний аналіз : навч. посіб. – 3-тє вид., без змін / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатов та ін. ; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – К. : КНЕУ, 2007. – 560 с.
4. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посібник. – 3-тє вид., випр. і доп. / Г.В. Савицька. – К. : Знання, 2007. – 668 с.
5. Садовська І.Б. Обліково-інформаційне забезпечення управлінського аналізу / І.Б. Садовська // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2009. – № 647. – С. 498-503.
6. Маренич Т.Г. Внутрігосподарська звітність агроформувань у системі управління виробництвом / Т.Г. Маренич // Економіка АПК. – 2005. – № 3. – С. 63-71.
7. Кондрашов С.В. Логистика в системе управления товарно-материальными потоками промышленного предприятия / С.В. Кондрашов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://logist.ru/publication/dnews.pl?action=news&id=259>. – Заголовок з екрану.
8. Яновский А.В. Методика перспективного анализа деятельности предприятия [Електронний ресурс] // Аудит и финансовый анализ. – 2007. – № 4. – Режим доступу : <http://auditfin.com/2007/4/toc.asp>.
9. Волкова Ю. Особливості аналізу операційної (основної) діяльності підприємства / Ю. Волкова // Економічний аналіз. – 2008. – № 3(19). – С. 257-260.
10. Костенко Т.Д. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства : навч. посібник / видання 2-ге, перероблене та доповнене / Т.Д. Костенко, Є.О. Підгора, В.С. Рижиков, В.А. Панков, А.А. Герасимов, В.В. Ровенська. – К. : ЦУЛ, 2007. – 400 с.
11. Мних Є.В. Економічний аналіз : підручник : Вид. 2-ге перероб. та доп. / Є.В. Мних. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 472 с.
12. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз : навчальний посібник. – 4-те видання, стереотипне / Н.В. Тарасенко. – Львів : «Новий Світ – 2000», 2006. – 344 с.